

SCHÖNBERGER ARMAND (1885-1974)

Asztalnál ülő férfi (Fiú ablakban), Nagybánya | *Man sitting at the Table (Boy at the Window), Baia Mare, 1906*

Olaj, vászon | Oil on canvas, 80x60 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Schönberger N.Bánya. 906.

Kezdő ár | Starting price: 5 500 000 Ft / 16 667 EUR
Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft
Estimated value: 24 242 – 36 364 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE:
| Bögös József (Eger) gyűjteményéből

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:
| Schönberger Armand festőművész emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1985. szeptember, katalógus: 1.
| Hungarian Masterworks from Impressionism to Modernism. Selected work from the collection of Jill A. Wiltse and H. Kirk Brown III., Charlotte Jackson Fine Art, Santa Fe, New Mexico, 2008. március (katalógus: szám nélkül)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:
| András Edit: Schönberger Armand, Corvina Kiadó, Budapest, 1984., 1. kép

Schönberger

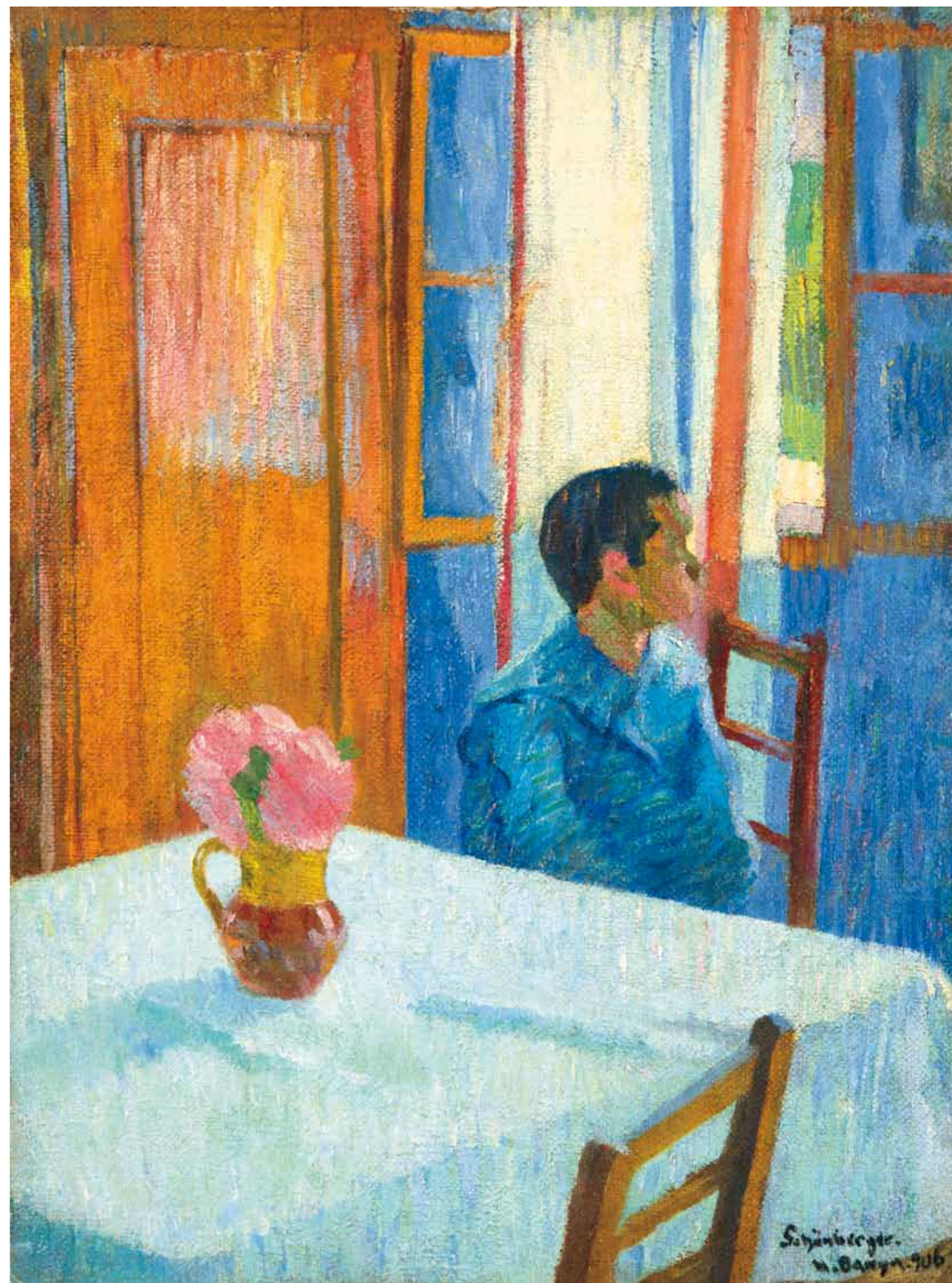
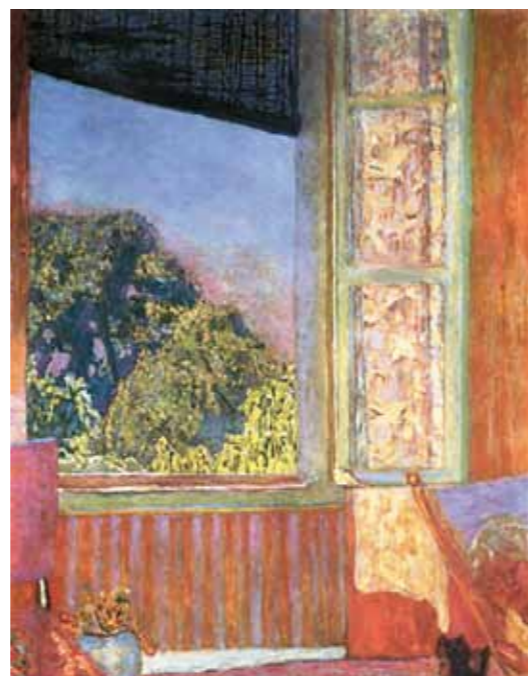
1. Schönberger Armand: Vörös falú ház, 1910
Zsidó Múzeum, Budapest

2. Albert Marquet: Ablak az algír öbölre, 1913
magántulajdon

3. Pierre Bonnard: Nyitott ablak, 1921
Phillips Collection, Washington

Schönberger Armand műveiből legutoljára 1985-ben rendeztek gyűjteményes kiállítást.

A Magyar Nemzeti Galéria tárlatára összesen négy olyan képet sikerült ekkor felkutatni, melyek a művész pályakezdő időszakában, müncheni, nagybányai és első párizsi tartózkodásának idején születtek. Ezek között volt a most aukcióra kerülő *Asztalnál ülő férfi* is, melyet felirata szerint Schönberger 1906-ban festett Nagybányán.

A művész 1906 és 1907 nyarán a nagybányai szabadiskola növendéke volt, majd néhány év kihagyás után ismét megjelent az erdélyi bányásztelepülésen, de 1910-ben, valamint 1911-ben már az iskolától függetlenül dolgozott ugyanitt. 1906 nyarán, amikor Schönberger először látogatott Nagybányára, a modern magyar festészet kialakulása szempontjából sorsdöntő események kellős közepébe csöppent. Czigány Dezső, Czöbel Béla és Mikola András Párizsból megérkezve, egészen újszerű, addig itthon sosem látott képekről és festésmódokról számoltak be ekkor a nagybányai művésztelepen tartózkodóknak. Az új festészetet hirdető úttörők között Czöbel vitte a pálmát, *Festők a szabadban* című, 1906 nyarán itt festett műve, az ekkor megszülető neős nagybányai forradalom jelképe lett.

„A festőnek, ha érzékenyen fogja fel a jelenségeket, rezonálnia kell a világ mozgalmasságára. Az őszinte megnyilatkozás kényszere készletti munkára. A művészetnek van egy jelentős része –, sajnos, sokan elegendőnek tartják –, ami még csak ipar. Pedig az kell, hogy a festő minden egyes képében megnyilatkozzék” – vallotta Schönberger egy késői interjú-

ban. Schönberger pedig kora ifjúságától kezdve naprakészen rezonált az újdonságokra, nyitott volt a legújabb művészi kezdeményezésekre és a hagyományos megoldásokkal szakító festői kísérletekre egyaránt. Született kutató hajlamához még évekkel korábban, Anton Ažbe müncheni magánakadémiáján kapott bátorítást, abban a közegben, ahonnan Vaszilij Kandinszkij és Alekszej Javlenszkij pályafutása is elindult.

A most aukcióra kerülő *Asztalnál ülő férfi* című olajkép legközelebbi párdarabja, a budapesti Magyar Zsidó Múzeum és Levéltárba 1965-ben bekerült Schönberger-kollekció egyik darabja, mely kissé más szögből ábrázolja ugyanezt a szobabelsőt, de emberi alak nélkül. Az *Ablak* című olajkép valamivel kisebb méretű, de az *Asztalnál ülő férfivel* megegyező színvilágú és festésmódú alkotás. Egyelőre ez a két kép az összes, amely biztosan Schönberger 1906-os nagybányai munkódéséhez köthető. Ezen kívül csak alig egy tucatnyi azoknak a műveknek az együttes száma, melyek Schönberger pályakezdésének idejéből, az 1906 és 1910 közötti évekből ismertek. Kiemelkedik ezek közül a Virág Judit Galéria 2018-as Párizs-Nagybánya kiállításán bemutatott *Nagybányai táj a Kereszthegygel* (1909 körül) és a *Vörösfalú ház* (1910), valamint az egy aukcióval ezelőtt, ugyanitt kalapács alá került két 1909-es fauvos párizsi portré. Az *Asztalnál ülő férfi* nem csupán Schönberger egyik legkorábbi ismert alkotása, de a modern magyar festészet születésének is jelentős hírneműje. Felbuknása igazi művészi szenzáció és valóságos műgyűjtői csemege.

RUM ATTILA

